

עפ"ת (מרכז) 24396-02-15 - עומר פדילה נ' מדינת ישראל

עפ"ת (מרכז) 24396-02-15 - עומר פדילה נ' מדינת ישראל למחוזי מרכז

עפ"ת (מרכז) 24396-02-15

עפ"ג (מרכז) 26273-03-15

עומר פדילה

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[23.02.2016]

כב' הנשיא אברהם טל - אב"ד

כב' השופטת זהבה בוסתן

כב' השופט ד"ר שמואל בורנשטיין

פסק דין

רקע

- המערער בע"פ 24396-02-15 (המשיב בעפ"ג 26273-03-15 (ולהלן "המערער") הורשע, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה לפי סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה") כנוסחה ביום ביצוע העבירה, ונגזר עליו עונש של 20 חודשי מאסר, מאסר מותנה של 12 חודש בתנאים המפורטים בגזר הדין, פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 12 שנים, פסילה מותנית וקנס של 10,000 ₪.
- ערעור המערער מופנה כנגד הרשעתו בעבירה באשר לטענתו לא הוכח כי הוא נהג ברכב בעת קרות התאונה ולחילופין, מופנה הערעור כנגד חומרת העונש.
- המערער בע"פ 26273-03-15 (והמשיבה בע"פ 243960-2-15, להלן "המשיבה") מערערת כנגד קולת העונש, באשר לטענתה שגה בית משפט קמא כשקבע כי יש לגזור את עונשו של המערער כמי שעבר את העבירה לפי סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה (להלן: "הפקודה") שעניינו, לאחר התיקון בפקודת התעבורה, בנסיבות של הפקרה ברשלנות, ונמנע מלקבוע כי התקיימו יסודות העבירה שבסעיף 64א(ב) לפקודה שעניינו הפקרה מודעת. לטענת המשיבה הוכח כי המערער ידע שפגע בהולך הרגל בו פגע ובהתאם לכך היה צריך לגזור את דינו.
- בהתאם למתואר בכתב האישום ביום 29.12.10, עובר לשעה 8:52 ובסמוך לה, נהג המערער ברכב מסוג מיצובישי מ.ר. 91-366-20 ("הרכב") בכביש 444, מכיוון דרום כיוון צפון בנתיב השמאלי מבין שלושה נתיבים. אותה עת עמד נ' ג' ("הנפגע") על אי-התנועה, והתכוון לחצות את הכביש, אך כאשר הוריד הנפגע את רגלו על הכביש, פגע בו הרכב עם חזיתו וכתוצאה מכך הוא הושלך לאוויר, נפל ואיבד את הכרתו. כתוצאה מהתאונה נגרמו לו שבר ביד וחבלות בראש וברגל ימין, והוא פונה לבית החולים "מאיר" בכפר סבא.

מיד לאחר התאונה איבד המערער שליטה על הרכב, סטה שמאלה, עלה על אי-התנועה, חזר לכביש והוסיף לנסוע במהירות צפונה, מבלי שעצר כלל לעמוד על תוצאות התאונה.

4. המערער הודה בשימוש ברכב, לרבות בזמן התאונה ובעבודתו אצל בעל הרכב, אך כפר בהימצאותו במקום התאונה בזמן קרותה.

הערעור על הכרעת הדין

הכרעת הדין של בית משפט קמא

5. בית המשפט קמא סמך ממצאים על עדותו המהימנה של דרור ראובני (להלן: "עד הראיה") שהעיד כי זיהה את רכבו של המערער פוגע בנפגע, נסע אחרי הרכב ורשם את מספר לוחית הזיהוי שלו. בית משפט קמא קבע כי עדותו של העד היתה קוהרנטית וסדירה והתרשם שמדובר בעד ניטרלי ללא אינטרס בניהול המשפט ובתוצאותיו והוא הותיר על בית משפט קמא רושם מהימן.

6. בית משפט קמא קבע גם כי איכון הטלפון הנייד של המערער מצביע שהיה במקום התאונה ובעת הימלטותו בנתיב הבריחה המשוער. עוד קבע כי המערער שיקר בחקירתו במשטרה ובבית המשפט כשסיפר שכלל לא יצא מטירה באותו יום.

7. בית משפט קמא דחה את טענת המערער בדבר אי יכולתו של עד הראיה לצפות בתאונה מהמרחק שתואר על ידו, וכי היה על המערער להביא עדות לסתור את עדותו בדמות חוות דעת מומחה. הוא הדין בטענת המערער בדבר אי יכולתו של העד לקלוט את מספר הרכב מהמרחק שנסע ממנו; שגם היא אינה יכולה להיטען בעלמא, בייחוד כאשר העד העיד בביטחון מלא כי קלט את מספר הרישוי של הרכב, ובעדותו עשה, כאמור, על בית משפט קמא רושם אמין.

8. בית משפט קמא התייחס בהכרעת דינו לעדויות ולראיות שהוצגו בפניו, ובין היתר לאלה:

א. צילום רכב מסוג טנדר (ת/28), כפי שצולם בשעה 08:55 של יום התאונה במצלמת האבטחה של מסעדה הנמצאת במרחק שני צמתים ממקום התאונה, וכן מזכר החוקר בו נכתב כי בעל הרכב, פדילה חמדן, מזהה בתמונה את הרכב כרכב שלו אשר בו נהג המערער.

בית משפט קמא ציין כי בשל איכות הצילום של סרט מצלמת האבטחה לא ניתן לזהות פרטים מדויקים הקשורים לרכב כגון יצרן הרכב, מספרו, תוכן המדבקות שבדלתותיו ובאחוריו, דמות הנהג וסוג הסולמות שבארגז (הרכב המדובר שימש להובלת זגוגיות ועליו מתקן לנשיאתן, כשעל הדלתות מדבקות רבועות שעליהן רשום שם העסק), אלא רק ניתן לזהות באופן כללי שמדובר ברכב הדומה לרכב נשוא האישום.

בית משפט קבע כי "בהתחשב במרחק מקום הצילום ממקום התאונה.... הרי קיימת אפשרות כי הרכב המעורב בתאונה לא היה הרכב אשר תועד במצלמת האבטחה, כאשר התאונה, כאמור התרחשה בשעה 8:50. בכל אופן אציין כי הסרט אינה ראיה מרכזית בתיק."

ב. חוות דעת בעניין איכון הטלפון הסלולרי של המערער (ת/5), ממנה עולה כי המערער היה באיזור טירה, לאחר מכן נע צפונה לאזור קלנסווה ולבסוף נע חזרה מקלנסווה לאיזור טירה, נתיב הזה לתיאור הנסיעה של המערער בהתאם לכתב האישום, מטירה לכיוון קלנסווה על כביש 444 וחזרה לטירה. כן נמצאה התאמה בין שעת קיום השיחה על ידי עד הראיה, עדותו בדבר מיקומו ומיקומו של הרכב הפוגע, והאיכון הטלפוני באותה עת.

בית המשפט קבע כי עורך חוות הדעת השאיר עליו רושם מקצועי ומהימן וגרסתו לא קרסה. לעומת זאת, המערער לא צרף כל חוות דעת מטעמו בעניין האיכון והסתפק בכך שאמר כי הוא "לא מאמין באיכון".

ג. דו"ח בוחן התנועה (ת/12) שציין כי מצא סימני בלימה באזור התאונה המתאימים לסוג צמיגי הרכב וכן סדק בגריל הרכב, כאשר בעל הרכב אישר כי מדובר בסדק חדש. עוד העיד הבוחן על ממצאיו בחנות מכולת בה שהה המערער באותו בוקר, כפי שהדבר עולה מסרט צילום שהראה לו בעל המכולת, בה נצפה המערער עוזב את החנות בשעה 08:41.

בית משפט קמא קבע כי עדות הבוחן הייתה מקצועית ומהימנה.

ד. עדות בעל הרכב בחקירתו הנגדית (לאחר שהוכרז כעד עוין) לפיה המערער מסר לו בבוקר התאונה שברצונו לנסוע לנתניה. כך גם מסר בעל המכולת בהודעתו במשטרה, שהוגשה כראיה על פי סעיף 10א לפקודת הראיות.

ה. עדות העובד בחנות חלקי חילוף אליו נסע המערער בבוקר התאונה לאחר שעזב את חנות המכולת, שהעיד על המועד שבו הגיע אליו המערער ויצא, אך בית משפט קמא מצא סתירות מרובות בעדותו ומצא אותה כבלתי מהימנה.

ו. סרטון שחזר שהוגש על ידי המערער, שלפי גרסתו לא יצא מטירה באותו יום, ואשר ממנו ביקש ללמוד על הזמנים הנדרשים לצורך נסיעה מחנות המכולת לחנות חומר החילוף, שהייה של דקה, ונסיעה עד לצומת טירה על כביש 444, הרחק ממקום התאונה.

כעולה מהשחזור, ובהתחשב בשעת היציאה המוסכמת מחנות המכולת, מועד הגעת המערער לצומת טירה הוא כשלוש דקות לאחר התרחשות התאונה, אלא שבית משפט קמא מצא כי שחזור זה נעשה כאשר מד המהירות מצביע על נסיעה איטית במכוון, ולפיכך אין לקבוע ממצא על פיו.

ז. עדות המערער לגביה קבע בית משפט כי "עדות זו אינה מותירה בי רושם מהימן כלל, ככל שבידי הנאשם סיבה מספקת לסתירות הברורות בין גרסאותיו השונות- היה עליו להסבירה בבית המשפט".

9. בסיכום הכרעת דינו קבע בית משפט קמא בהאי לישנא:

"הנאשם אישר בחקירתו ובעדותו כי הרכב ומכשיר הטלפון שלו היו ברשותו במשך יום התאונה. עד ראיה, נטול פניות ואינטרסים חזה ברכב מבצע את התאונה ונמלט מהמקום, העד המשיך בנסיעה אחריו עד לרישום מספר הרישוי של הרכב. איכון הטלפון של הנאשם מצביע כי הנאשם היה בשעת התאונה במקום התאונה, ובעת ההמלטות, בנתיב הבריחה המשוער וכן כי הנאשם שיקר בחקירתו ובעדותו כי כלל לא יצא מטירה. בנוסף, מעידה הפגיעה ברכבו על התאמה לפגיעה בתאונה ואמירות העדים כולם מעידות על מטרתו של הנאשם לנסוע לנתניה, ובהתחשב במיקומו טרם הנסיעה - דרך כביש 444 ואזור מקום התאונה. גם חוות דעתו של הבוחן מעיד על כך שסימני הבלימה תואמים לרכב. לאור כל הנימוקים הנ"ל, הנני קובעת כי התביעה הוכיחה מעל כל ספק סביר את יסודות העבירה והחלטתי להרשיע את הנאשם במיוחס לו בכתב האישום."

נימוקי הערעור

10. לטובת המערער עומדות שתי טענות אליבי.

טענת האליבי הראשונה מתבססת על סרט האבטחה שצולם במסעדה שבו נראה הרכב שהיה בשימוש המערער בשעה 08:55 דרומית למקום התאונה כשכיוון נסיעתו צפונה, ואילו התאונה התרחשה בשעה 08:50, קרי, אירוע התאונה התרחש לפני הגעת רכב המערער למקום התאונה. לפיכך, שגה בית משפט קמא בהתייחסו לראיה זו כ"ראיה שאינה מרכזית בתיק" בשעה שראיה זו פועלת לטובת המערער.

טענת האליבי השנייה מתבססת על סרט האבטחה שצולם בחנות המכולת, שבו נראה המערער יוצא ממנה בשעה 08:41. בהתחשב בכך שהמערער נסע משם לחנות חלקי החילוף ושהה שם במשך עשר דקות, כעולה מעדותו של העובד בחנות, ולאור מיקום החנות והזמן הדרוש עד לעלייה לגשר של כביש 6, המסקנה המתחייבת היא כי בשעה 09:00 היה המערער בטירה בשעה שהתאונה התרחשה בטיירה.

11. בית משפט קמא שגה בהתבססו על איכון הטלפון כראיה לנתיב נסיעת המערער, כאשר אף המומחה אישר בעדותו שאינו יכול להעיד על מהימנות האיכונים. מדובר בשיטה שאינה מדויקת וזאת לאור היקף הכיסוי של האנטנות הסלולריות.

12. בית משפט קמא סמך בראש ובראשונה את הכרעת דינו על עדותו של עד הראיה, למרות שעדותו לקתה בכשלים ובסתירות מהותיות:

לאור העיקול בכביש, לא הייתה לעד אפשרות לראות את התאונה במראת רכבו, כפי שתיאר בעדותו; העד מסר תחילה כי ראה את מספר הרכב הפוגע ממרחק 100 מטר ולאחר מכן תיקן ל-50 מטרים; העד אישר כי שינן את המספר בעל פה ורק לאחר מכן רשם אותו ביומנו; העד העיד כי בארגז הרכב היה מוצב מתקן משולש בצורת פירמידה, בעוד שלרכב בו השתמש המערער היה מתקן מרובע; העד העיד כי אין מדבקות על דלתות הרכב בשעה שקיימות מדבקות מסוג זה; העד העיד כי המערער חבש כובע והרכיב משקפיים שחורות, בעוד שבסרט האבטחה של חנות המכולת הוא נראה ללא כובע וללא משקפים.

13. בית משפט קמא התעלם מהעדר שחזור מצד המשיבה, ושגה בכך שלא העלה ספק סביר באשמת המערער לאור גרסתו הנתמכת בשחזור שערך לעניין חישובי הזמנים.

14. בית משפט קמא התעלם מכך שדו"ח בוחן התאונה נערך רק בשנת 2014 כאשר התאונה התרחשה בשנת 2010.

15. בית משפט קמא שגה כאשר דחה את עדות המערער, שמשלבת עם הראיות ועם השכל הישר ושגה כשסבר שהמערער שיקר כאשר טען שלא יצא מטירה. המערער אמנם נתפס באזור התעשייה כוכב יאיר, אך מדובר בחלק מהעיר טירה.

תגובת המשיבה

16. מדובר בהכרעת דין המתבססת על ממצאי מהימנות ואין מקום להתערב בהם במסגרת ערעור.

ביהמ"ש קמא לא האמין לגרסת המערער וקבע שעדותו לא הותירה רושם מהימן, ובנוסף מצא ביהמ"ש קמא את סרט השחזור כלא מהימן. מנגד, ביהמ"ש קמא האמין לעד התביעה, שהוא עד ראייה נטול פניות ואינטרסים. ביהמ"ש קמא קבע שעדותו קוהרנטית והוא הותיר רושם מהימן. העד אמר שראה את מספר הרכב באופן ברור והיה לו חשוב לא להחמיץ אותו.

17. ביהמ"ש קמא קבע שאינו משתית ממצאים על תמונת הרכב בסרט האבטחה של המסעדה; אם אכן מדובר ברכב בו השתמש המערער, משמע שהמערער שיקר כשטען שכלל לא יצא מטירה, ואם זה אינו הרכב, משמע שמדובר בראיה שאינה רלוונטית.

18. המומחה בעניין איכון הטלפון הסלולרי העיד שלא ייתכן שהמערער היה בטירה ונקלט באנטנה 3154. משמע כי המערער שיקר כשטען שלא יצא מטירה, מה גם שמהעדויות עולה כי המערער סיפר שהוא מתכוון לנסוע באותו יום לנתניה, שמסר בחקירתו במשטרה.

19. סימני הבלימה שנמצאו במקום התאונה תואמים לסימני טנדר מסוג רכבו של המערער. עד הראיה העיד כי מדובר ברכב שבו מתקן המשמש לנשיאת זוגיות, ומסר את מספר הרכב, שהתברר כמתאים לרכב מסוג רכבו של המערער. אין זה סביר שהעד טעה ברישום המספר ואין זה סביר כי מדובר רק בצירוף מקרים.

דיון והכרעה

20. הלכה ידועה היא כי אין דרכו של בית משפט של ערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית (ראה ע"פ 9612/10 קוגמן נ' מ"י (27.4.2014)).

ערעור זה מופנה בעיקרו של דבר כנגד קביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא וכנגד הערכתו את מהימנות העדים שהעידו לפניו, ובראש ובראשונה כנגד עדותו של עד הראיה שבית משפט קמא מצא אותה כמהימנה וביסס עליה את המיוחס למערער בכתב האישום. הוא הדין בהערכתו של בית משפט קמא את העדויות הנוספות, ובכלל זאת את עדותו של המערער ועדויותיהם של עדי ההגנה שבית משפט קמא קבע כי אינן מהימנות בעיניו.

21. אכן, לכלל "אי ההתערבות" הנ"ל קיימים מספר חריגים (ראה ע"פ 8146/09 אבשלום נ' מ"י (8.9.2011)), אך הם אינם מתקיימים במקרה שלפנינו.

22. לא מצאנו ממש בטענות המערער בנוגע לעדותו של עד הראיה, ולא מצאנו כל פגם במסקנתו של בית משפט קמא בקשר אליה. העד העיד כי ראה את התאונה במראת רכבו, ולאחר שהרכב הפוגע עקף אותו הוא נסע אחריו, שינן את מספר הרכב ורשם אותו בהזדמנות הראשונה שעצר והתקשר למשטרה.

מדובר בעד ניטרלי, שאין כל סיבה להניח שלא הקפיד לתאר בעדותו את שראה ורשם באופן נכון את מספר הרכב אותו ראה פוגע בהולך הרגל.

העד תיאר כי מדובר בטנדר שעליו מתקן לנשיאת זוגיות, ומספר הרכב שרשם אכן שייך לרכב מסוג זה. האפשרות שהמערער טעה ברישום מספר הרכב, וכי בדרך מקרה גם המספר השגוי שייך לאותו סוג של רכב, היא אפשרות רחוקה, במיוחד לאור הראיות האחרות, כגון הגריל השבור, סימני הצמיגים על הכביש, שקריו של המערער באשר ליציאתו באותו היום מטירה, והסתירות שנמצאו בדברי העדים שהובאו על ידו.

23. עיקר טענתו של המערער היא כי שגה בית משפט קמא בכך שלא קיבל את טענות האליבי של המערער בהתבסס על סרטי האבטחה במסעדה ובחנות המכולת, וכן בהתבסס על שחזור מסלול נסיעתו ובדיקת הזמנים הרלוונטיים. אשר לסרט האבטחה במסעדה קבע בית משפט קמא כי לא ניתן לזהות בו באופן ברור את הרכב של המערער, וכי בכל מקרה אין מדובר בראיה מרכזית בתיק. אף אנו, כמו בית משפט קמא, לאחר שעיינו במהלך הדיון בתמונה שצולמה מתוך סרט האבטחה (ת/28), התרשמנו שלא ניתן לזהות בה באיזה רכב מדובר. לפיכך, לא רק שסרט האבטחה אינו מהווה ראיה מרכזית בתיק, כפי שקבע בית משפט קמא, אלא שלדעתנו אין מדובר בראיה רלוונטית כל עיקר, ולא ניתן לבסס כל ממצא על פיה, לא לחובת המערער ואף לא לזכותו, כפי שביקש ב"כ המערער לשכנענו. כך במיוחד בהתחשב בכך שבעל הרכב אישר בחקירתו הנגדית כי זיהה את הרכב כשלו רק על מנת שיקבל את רכבו בהקדם, הרכב שבתמונה אינו רכבו ואין בו סולמות. אשר לסרט האבטחה בחנות המכולת (ממנו ניתן ללמוד על שעת יציאת המערער), ולטענות ולראיות המערער בקשר למסלול נסיעתו ולפרקי הזמנים הנדרשים לשם כך, קבע בית משפט קמא, ובצדק, כי השחזור שבוצע על ידי המערער נערך באופן מכוון באיטיות ולפיכך לא ניתן לבסס עליו כל ממצא. יתר על כן, טענת המערער בקשר ללוח הזמנים מתבססת על עדותו של העובד בחנות חלקי החילוף בנוגע למשך הזמן בו שהה המערער בחנות, אלא שבית משפט קמא קבע כי אינו נותן אמון בעדות זו לאור הסתירות שמצא בה.
24. אף בטענותיו של המערער בנוגע לחוות הדעת בעניין איכון הטלפון הסלולרי, אין כל ממש שכן בית משפט קמא קבע כי מדובר בחוות דעת מקצועית ומהימנה, והמערער לא הציג כל חוות דעת נגדית מטעמו.
25. מהאמור לעיל עולה כי הכרעת דינו של בית משפט קמא מבוססת היטב על הראיות שהיו בפניו, ואין כל מקום להתערב במסקנתו לפיה עלה בידי המשיבה להוכיח את המיוחס למערער בכתב האישום. לפיכך אנו דוחים את הערעור כנגד הכרעת הדין ומותירים את הרשעת המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום על כנה. הערעור כנגד גזר הדין
- גזר הדין של בית משפט קמא
26. בית משפט קמא עמד על חומרתה הרבה של עבירת ההפקרה וקבע כי היא לא רק מעצבת את גורלו של היחיד אלא את תדמיתה ופניה של החברה. המבצע את העבירה, לא רק שלא מושיט עזרה לשם הצלת חיי אדם או טיפול רפואי, אלא אף פוגע בחקירת התאונה, ופוגע בערכים החברתיים.
27. אשר לשאלת מודעתו של המערער לפגיעה - וכנגזר מכך האם חל בעניינו סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה (הפקרה ברשלנות) או סעיף 64א(ב) (הפקרה מודעת) בנוסחו לאחר התיקון - הרי שמנסיבות העבירה עולה כי לאחר הפגיעה איבד המערער שליטה על רכבו, סטה שמאלה ועלה על אי תנועה. אין בנתונים הללו כדי להצביע שהמערער ידע בוודאות שפגע במשהו לפני כן, משמע, כי נסיבות ביצוע העבירה כפי שהוכחו ע"י המשיבה מצביעות על יסודות העבירה בהתאם לסעיף 64א(א) לפקודת התעבורה, דהיינו, כי "היה על הנאשם לדעת כי בנסיבות המקרה עשוי היה להיפגע אדם", אולם הוא בחר להמשיך לנסוע במהירות מבלי שעצר כדי לעמוד על תוצאות התאונה.

28. מתחם הענישה לעבירה של הפקרה נע בין 8 חודשים ועד ל-36 חודשי מאסר בפועל, פסילת רישיון נהיגה לתקופה של בין 4 ל- 15 שנים וענישה מותנית נוספת, מאסר על תנאי ופסילה.
29. יש ליתן משקל לקולא לגילו הצעיר של המערער בעת ביצוע העבירה ולנסיבותיו האישיות, ולהיותו נעדר עבר פלילי ובעל עבר תעבורתי שאינו מכביד. אין לזקוף לזכותו של המערער את חלוף הזמן, שכן מדובר בתיק מורכב בו המערער ביקש מספר פעמים לדחות את הדיון והתנהלו הוכחות.
- נימוקי הערעור כנגד קולת העונש והבקשה להחזרת התיק לבימ"ש קמא
30. בית משפט קמא שגה כשקבע כי נסיבות העבירה אינן מלמדות על כך שהמשיב ידע בוודאות שפגע באדם, ולפיכך כי חל בעניינו סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה לאחר תיקונו.
31. עד הראיה העיד כי שמע חריקת בלמים בטרם ראה את התאונה. משמע כי המערער בלם לפני שפגע, ומכאן שידע שפגע באדם. העד אף העיד כי ראה את הנפגע עף באוויר ומוטל על הכביש, ולא יתכן שהמערער יפגע בהולך רגל בעוצמה כה רבה שתגרום לו לעוף באוויר ולמערער לאבד שליטה, לסטות מהדרך ולהעלות על אי תנועה, מבלי שידע כי פגע באדם.
32. גם הכחשתו הגורפת של המערער מלמדת כי ידע שפגע באדם, או למצער, שעצם עינוי לגבי הפגיעה באדם, ולפיכך מצא לנכון להרחיק עצמו מזירת האירוע.
33. לאור האמור יש לקבוע שהמשיב עבר עבירת הפקרה לפי סעיף 64א(ב) לפקודה ולהחזיר את הדיון לבימ"ש קמא לצורך גזירת עונשו בהתאם.
- תגובת המערער ונימוקי הערעור כנגד חומרת העונש
34. אין כל בסיס לטענה לפיה המערער היה מודע לפגיעה באדם, כאשר המשיבה מבססת את טענתה אך ורק על עדותו הבעייתית של עד ראייה.
- תיאור הפגיעה בכתב האישום, לפיו הנפגע עמד על אי תנועה והוריד את רגלו לכביש, מלמד כי המערער רק חלף ליד הנפגע, והעובדה שסטה מהדרך ועלה על אי התנועה אין פירושה שידע שפגע באדם.
35. יש לדחות ערעור המשיבה ולקבוע כי צדק בית משפט קמא כשקבע כי התקיימו אך ורק נסיבות העבירה שבסעיף 64א(א) לפקודת התעבורה. המשיבה בטיעוניה לעונש ביקשה לקבוע את המתחם לפי הסעיף האמור, ורק במסגרת הערעור היא משנה את עמדתה.
36. יש להקל בעונשו של המערער משום שבית משפט קמא לא התיר לו להביא ראיות לעניין העונש, לרבות לזמן את קורבן העבירה, ואת הרופא שערך את התעודה הרפואית, למתן עדות.
- בית משפט קמא שגה כשהחליט לדחות את הבקשה לזימון העדים רק במועד הטיעונים לעונש ולא איפשר לב"כ המערער להתארגן להשמעת הטיעונים.
- התנגדותה הנחרצת של המשיבה להביא לעדות את קורבן העבירה ואת הרופא צריכה לפעול לחובתה. כך במיוחד לאור טענת המשיבה כי לקורבן העבירה, כאמור בהודעתו, נגרמו שברים, בשעה שפגיעה מסוג זה אינה מופיעה בתעודה הרפואית חרף הניסיון של ב"כ המשיבה, שבוודאי אינו מומחה רפואי, לפרש באופן אחר את התעודה. הסתירות בין האמור בתעודה הרפואית לדברי קורבן העבירה מעלות את החשד שהאחרון שיקר והעצים את נזקיו, כאשר נגרם לו נזק קל בלבד.
- לפיכך יש להחזיר את התיק לבית משפט קמא על מנת שישמע עדים אלה, ולחילופין - להקל בעונשו של המערער.

דיון והכרעה

37. סעיף החיקוק בו הורשע המערער תוקן בתיקון 101 לפקודת התעבורה. בנוסחו לפני התיקון כלל סעיף 64א(א) לפקודה הן עבירה של הפקרה ברשלנות והן עבירת הפקרה מודעת.

וכך נאמר בו:

"64א. (א) נוהג רכב המעורב בתאונה, והוא ידע, או שהיה עליו לדעת, כי בנסיבות המקרה עשוי היה להיפגע אדם ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה, דינו - מאסר שבע שנים עם קנס או ללא קנס, ובלבד שלא יוטל עליו מאסר על תנאי, בין כעונש יחיד, ובין כעונש נוסף, ולא יינתן עליו צו מבחן".

38. לאחר התיקון פוצל הסעיף לסעיפי משנה, כאשר הרלוונטיים לענייננו הם ס"ק (א) הקובע עבירה של הפקרה ברשלנות, שעונשה שלוש שנות מאסר, וס"ק (ב) הקובע עבירה של הפקרה מודעת, שעונשה שבע שנות מאסר.

39. סעיף 5(א) לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן "החוק") קובע:

"נעברה עבירה ובטרם ניתן פסק דין חלוט לגביה, חל שינוי בנוגע להגדרתה או לאחריות לה, או בנוגע לעונש שנקבע לה, יחול על בעניין החיקוק המקל עם הענישה...".

שינוי מסוג זה חל במקרה שלפנינו ולפיכך יש לקבוע איזו מבין הוראות החיקוק, בנוסחן לאחר התיקון, חלה על המערער (ראה עפ"ת 29086-04-13 בראנץ' נ' מ"י (31.7.2013)).

40. בית משפט קמא קבע כי במקרה זה חלה הוראת סעיף 64א(א) לפקודה (לאחר התיקון) שזו לשונה:

"64א(א) נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, אשר היה עליו לדעת כי בתאונה נפגע אדם או עשוי היה להפגע, אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה ולהזעיק עזרה, דינו - מאסר שלוש שנים"

41. ב"כ המשיבה טוען כי לאור נסיבות האירוע יש לקבוע כי המערער היה מודע לכך שנפגע אדם, ולפיכך חל בעניינו סעיף 64א(ב) לפקודה הקובע לאמור:

"64א(ב) נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה, או עצר כאמור ולא הזעיק עזרה, דינו - מאסר שבע שנים."

42. איננו מקבלים את עמדת המשיבה.

נסיבות העבירה, כפי שתוארו בעדותו של עד הראיה, אותה מצא בית משפט קמא כמהימנה, אכן עשויות להצביע על מודעותו של המערער לכך שפגע באדם. עם זאת, איננו סבורים כי עלה בידי המשיבה להוכיח, ברף ההוכחה הדרוש בפלילים, כי המערער אכן היה מודע לפגיעה שכן ניתן לתאר תרחישים אחרים, שאינם בלתי סבירים, העולים בקנה אחד עם תיאורו של עד הראיה, לרבות סטיית רכבו של המערער ועלייתו על אי התנועה.

כך במיוחד לאור המתואר בכתב האישום לפיו התאונה ארעה עת "הוריד הנפגע את רגלו על הדרך". מדובר בשלב ראשוני והתחלתי של חציית הכיש וניתן לפיכך להטיל ספק אם בשעת הפגיעה היה הנפגע ישר מול חזית הרכב ואם המערער הבחין בו, גם בהתחשב בכך שהנפגע עף באוויר מעוצמת המכה, באשר לא הוברר מיקומו באותה עת ביחס לרכב. אף בלימת רכבו של המערער, סטייתו ועלייתו על אי התנועה אינן מלמדות בהכרח כי ידע שפגע בנפגע, מה גם שאפשר כי סטייה זו היא שהובילה לבלימתו, ומכאן לאיבוד שליטה ועלייתו על אי התנועה, כשבתוך כך מתרחשת הפגיעה שהמערער אינו מודע לה.

43. לא למותר לומר כי גם אם תרחישים אלה סבירים פחות, ואפילו במידה משמעותית פחות מהתרחיש המוצע על ידי המשיבה לפיו המערער אכן ידע כי פגע באדם, עדיין אין די בכך על מנת לקבוע כי המשיבה הוכיחה שהתקיימו נסיבות העבירה של הפקרה מודעת ולא של הפקרה ברשלנות, כל עוד התרחישים הנוספים האפשריים אינם בגדר תרחישים רחוקים או דמיוניים.

44. לפיכך אנו סבורים כי צדק בית משפט קמא כשקבע שהתקיימו בענייננו נסיבות העבירה המנויות בסעיף 64א(א) לפקודת התעבורה לאחר תיקונו ואנו דוחים את ערעור המשיבה על גזר הדין.

45. אשר לערעור המערער על חומרת העונש וקובלתו על כך שבית משפט קמא לא התיר לו לזמן לעדות את קורבן העבירה ואת הרופא שערך את התעודה הרפואית, לא מצאנו כי יש בערעור זה, או בקובלת המערער (וממילא בעתירתו להחזיר את התיק לבית משפט קמא על מנת שישמע עדים אלה) כל ממש.

עיון בגזר הדין מעלה כי בית משפט קמא ראה את עיקר החומרה בהתנהגותו של המערער, לא בשל הנזק שנגרם לנפגע בתאונה (כאשר נקבע במפורש שהמערער אינו אחראי לתאונה), אלא בשל הפקרתו, בשעה שהיה עליו לדעת שנפגע אדם והוא לא עצר במקום התאונה כדי לעמוד על תוצאותיה ולהזעיק עזרה.

46. על חומרתה הרבה של עבירת ההפקרה אין צורך להכביר מילים.

בע"פ 5867/09 קרביאשוילי נ' מ"י (22.6.2010) נקבע כי:

"עבירת ההפקרה היא מין העבירות הקשות עלי ספר החוקים בפן המוסרי המאפיין אותה. מקורה בערך המוגן המעגן בתחומי המשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לנפגע, לדאוג לשלומו, ולהציל את חייו. חובה מוסרית זו קיבלה לבוש משפטי הנשען על יסודות של אתיקה וערכים אנושיים. היא משקפת תפיסה המחייבת אדם להושיט עזרה לזולתו המצוי בסכנה, ולהצילו ככל שידו מגעת... מעשה הפקרה פוגע בגרעין הסולידריות החברתי והאיש המקיים חיי חברה תקינים... בצד הערך של הבטחת מתן עזרה מיידית לנפגע בתאונה על ידי נהג שהיה מעורב בתאונה, כדי להגן על חייו ושלומו הגופני של הנפגע, נועדה עבירת ההפקרה למנוע מנהג המעורב בתאונה מלחמוק מאחריות, ולהקל על רשויות אכיפת החוק לברר כיצד נגרמה התאונה, ומי אחראי לה..."

47. אין זאת, אלא שבעבירה דנן מושם הדגש על המעשה הבלתי מוסרי של ההפקרה, ולא על חומרת הפגיעה; גם אם נצא מנקודת ההנחה כי צודק המערער בטעונו כי לא הוכח שלנפגע נגרמו שברים בשל התאונה, לא יהא בכך לגרוע בדרך כלשהי מחומרת העבירה, וממילא כדי להקל בעונש שהושת על המערער על בסיס המתחם שקבע בית משפט קמא.

דברים ברוח זו נאמרו על ידי כב' השופט צ' זילברטל בע"פ 6864/14 לואי ענאש נ' מ"י (8.3.2015):
"בהקשר זה סברתי ועודני סובר כי מתעוררת שאלה האם ראוי להשית עונשים שונים על נהגים שביצעו מעשי הפקרה זהים, רק משום שבדיעבד התגלה כי תוצאות התאונות בהן הם היו מעורבים ולהן לא היו אחראיים, היו שונות. זאת שכן העונש אשר מושת על הנהג המפקיר הוא בגין התנהגותו בעת ביצוע העבירה - דהיינו בגין החלטתו "בשעת אמת" להימלט ממקום התאונה ומובן כי ברגעים אלה פעמים אין הנהג המפקיר יודע או יכול לדעת מהו מצבו של הנפגע ולפיכך מידת האשם המוסרי הגלומה במעשהו היא לכאורה זהה, בין אם תוצאת העבירה התבררה כקלה או כחמורה בדיעבד" (פס' 8 לפסק הדין)

48. אנו סבורים כי בית משפט קמא קבע כהלכה את מתחם הענישה ואת העונשים שהטיל על המערער בגדרי אותו מתחם. המדובר בעונש ראוי המתחשב במידה הנאותה בכלל הנסיבות, הן לחומרה והן לקולא, והוא אינו מצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור.

סוף דבר

49. לאור כל האמור לעיל, אנו דוחים את הערעורים.

אנו מותירים על כנה את הרשעת המערער כאמור בהכרעת הדין, ואת העונשים שהוטלו עליו בגזר הדין. המערער יתייצב למאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 27.3.16 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות וגזר הדין של בית משפט קמא.

על ב"כ המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: **-*****_** ,*****.

התנאים שנקבעו לעיכוב ביצוע עונש המאסר יעמדו בתוקפם עד להתייצבות המערער לריצוי עונשו ובאם לא יתייצב במועד הנ"ל, ייעצר ויועבר למשמרות שב"ס תוך 12 שעות ממעצרו.
ניתן והודע היום, י"ד אדר א' תשע"ו (23 פברואר 2016) במעמד ב"כ הצדדים והמערער.